

Csengelei boldogulás

A szegedi tájban részben történelmi adottság, részben pedig szubjektív feltételek következtében jó néhány olyan közös gazdaság keresi boldogulását, ahol az eredmények nem tűnökölnek. Általában kis területű, gyenge eszközellátottságú és kevés saját anyagi erővel rendelkező kollektívák ezek, ahol a szövetkezeti mozgalom eredményei, s egyben e nemes és felemelő változás mozgatói sem virulhatnak úgy, mint az elismertebb és rangosabb helyeken. Fogalmazhatnánk úgy is, lényegében elmaradtak egy lépésnél. A kialakult gazdasági keretek nem teszik lehetővé a jelenkor követelményeinek megfelelő ütemű fejlődést. Ez ma már a legtöbbjük előtt nem vitatható, s kész tény. Eppen ezért tanácskoznak több helyen arról, hogyan is formálják jövőjüket, merre irányítsák a közös szekerének rúdját.

Csengelén az Aranykálász, az Egyetértés, és az Egyesült Termelési Szövetkezet vezetése és tagsága is tanácskozott az elmúlt hetekben, hónapokban és közös megállapodásra jutott, immár elengedhetetlen a három különálló gazdaság egyesülése. A kooperáció feltételei nem biztosítottak, egyébként is csak részeredményeket hozhatnának. A különböző művelési ágak eddig nem hozták azt, amit a csengelei földek elvárhattak volna tőlük. Am megfelelő üzemi kerettel rendelkező gazdaság jövedelmező ágazattá formálható ezeket, hiszen több példa van már a homokon, hogy lehet tisztességes munkával ugyanolyan jövedelmet elérni, életszínvonalat teremteni, mint a városi szövetkezetekben, a jó, magas aranykorona értékű feketeföldeken. A sokféle tagolt, apróbb parcellákon hogyan is lehetett volna például ugyanazt a termelési színvonalat meghonosítani, mint egy jól gondozott nagyüzemi gyümölcsös telepítésnél?

Műszaki felszereltséget

Ha sorra vesszük a különböző ágazatokat, akkor is egyértelmű a helyesítés, a területek, anyagi erők és eszközök összevonásával, célszerűbb hasznosításával megfelelő nagyüzemi keretet kapnak Csengelén is. Még a

szántóföldi művelés is gazdaságosabb lesz, mint eddig volt. Ez az ősz különösen bebizonyította, hogy napjainkban a nagyüzemi gazdálkodás csak megfelelően támogatott, táblásított területnél kezdődik, és a közösségi erő itt kamatozik legjobban. Nem szólva a különböző műszaki vívmányokról, felszereltségről, a természettechnikai berendezésekről, amelyekről eddig a csengeleiek megfosztották magukat. Hiába a rendelkezésre álló munkaerő, a termelési kedv, például a zöldségtermesztés sem emelhető olyan hatékonyságú színvonalra, mint egy összevont, jól irányított nagy gazdaságban, például Forráskúton.

A gazdálkodást kiszóló műszaki felszereltség jelenleg a tűrési határ alatt van. A traktorpark összetétele igen vegyes, a műszaki állapota sem időben, sem minőségben nem képes hatékonyan tenni a nagyüzemi gazdálkodást. Felújításra szorul, de „esszerűen” mégsem járhattak el eddig a szövetkezetiek, hiszen valamirevaló gépsor beszerzése ma már igen költséges, anyagilag sem győzték volna másrészt kihasználni sem. Így mindenképpen elestek a nagy haszonnal, jó gazdálkodási mutatványokkal járó zártrendszerű termelésektől.

A három térszék külön-külön a javítási és a karbantartási feladatokat sem tudta maradéktalanul megoldani. Nem is szólva arról, hogy ma már gazdálkodni és csak gazdálkodni falun sem elengedő és nem mérce. Az emberibb munkakörülmények megteremtése a cél, a feladat, a szociális, kommunális létesítmények fokozatos létrehozása, elsősorban, hogy a falusi fiatalokat a községben megtarthassák.

Csak fokozatosan

Szó sincs arról, hogy az egyesüléssel máról holnapra minden alapvetően és gyökeresen megváltozik Csengelén, jóra fordul, mint a mesékben, hiszen egyetlen egyesülés sem terülj asztalkám. És nem az illuzionisták menedékhelye. Amit eddig elmulasztottak, helyesebben fogalmazva, amiről elkéstek a faluban, azt ne próbálják vágyaikban, türelmetlenül.

geikben megfogalmazni, és szöröstől-böröstől az állam nyakába varrni. Annál inkább nem, mert az eddigi tapasztalatok szerint a szövetkezeti egyesüléseknél mindig egy erősebb mag, egy erősebb gazdálkodó kollektíva vette szárnya alá a gyengébbet, s így zökkenőmentesen, az állam támogatásával természetesen, már az első évet többségükben eredményesen zárhatták. Csengelén viszont egyik gazdaságra sem mondhatjuk azt, hogy korszerű, megerősödött nagyüzem, megfelelő biztonsági, fejlesztési alapokkal. Erről sajnos szó sincs.

A tényeken ez természetesen mit sem változtat. A jövő egyetlen, lehetséges és járható útja, ha minél hamarabb összefog a falu, egyesíti a meglévő energiáit, adottságait, terület, tőke, szellemi koncentrációt, és szívesen, élve az új nagyüzemi keret adta lehetőségekkel.

Az egyesült közös gazdaságban 5169 hektár közös területtel számolnak. Már a jövő esztendőre kidolgozták a növénytermesztés programját, mely szerint a szántóterület 39 százalékán termesztenek kalászosokat, takarmánynövényeket, 47 százalékán, zöldséget pedig 9 százalékán termelnek. A területi arányok reálisak, ugyanis, ha majd a talajjeró utánpótlásról gondoskodni tudnak, akkor a kenyér- és takarmánybúza arányát növelik, elsősorban a rozs vásárára, aminek a természetlaga igen alacsony. A zöldségtermesztést elsősorban a tagság munkakedvére és létszámára alapozzák, ugyanakkor nagy hagyományai vannak e tájban. Nem beszélve arról, hogy a népgazdasági igényeknek is elegendesnek, ennek az ágazatnak a feljavitásával.

A szántóterület legnagyobb egységét, 47 százalékát a takarmánytermesztés foglalja el. Elsősorban azért, hogy megfelelő takarmány-alapot teremtsenek a meglévő és fejlesztendő állatállományának. Napjainkban ez az állomány főleg szarvasmarhákra koncentrálódik. Ez az ágazat a legkedvezőbb, a korábbi évekhez képest megduplázódott a szarvasmarhalétszám. Jelenleg egy korszerű tehenészeti teleppel rendelkezik a térség, ezenkívül elavult férőhelyekkel.

Ami nem kétséges

Az előkészítő bizottság részletesen kidolgozta a tervet is, hogyan kezdjék meg egyesülés után a fejlesztést, miből mi kellene, hány millió, hogy a gépparkot, az ültetvényeket, az épületeket felújítsák, kiegészítsék stb. Nem hagyták figyelmen kívül azt sem, hogy olyan közös gazdaságról van szó, ahol a taglétszám magas, 1225 fő, ebből a dolgozó tagok száma 865.

A tervek szerint egy tízórás munkanapra már 80 forintos jövedelmet garantálnak jövőre. Ettől előbb-utóbb lesz több is, ám percig se feledjék a helyes lépés, az egyesülés is áldozatos, kitartó munkát követel, csak úgy termi meg gyümölcsét.

Az erők összefogása — mint a csengelei boldogulás útja — napirenden van.

Sz. Lukács Imre

Két világ találkozik

Szerző és rendező a Tűzvarázsról

Új magyar dráma ösbemutatójára érkeznek a nézők pénteken este a Szegedi Nemzeti Színházba. Az író, Gáspár Margit, így nyilatkozott egyik hetilapunkban:

— Régen él bennem drámám témája, de csak most volt alkalmam és lehetőségem arra, hogy megírjam. Úgy érzem, a harmincadik évforduló légköréhez illik igazán. A hatszereplős kamaradramában 1944 őszén, egy tisztántúli fürdőhely villájában először találkozik össze a két világ. A már teljesen elhagyatott nyaralóhely egyik villájában egyedül élő fiatalasszony egy félig magyar származású szovjet ejtőernyőst rejteget. A két ember között a kényszerű együttlét következtében játszódik le a két világ találkozása, a teljes idegenségtől a közelségig. A darab igazában és lényegében szerelmi dráma, egy nagy és hiszta szerelem története — tragikus befejezéssel. A történeten túl azonban a darab alapfogalata a nő magára találása, az, hogy a nő, aki addig csupán „életberendezési tárgy” volt, most megtalálja az életben a helyét, feladatát, emberi rangját. Azt a meggyőződésemet vallja, hogy a felszabadulás hozta el a nőknek az emberi rangot.

— Egyébként nagyon sokat köszönhetek dramaturgomnak, Siklós Olgának, akivel ez az ötödik közös munkánk, ötödik közös színházi művem

születésénél. A rendező Szűcs János. Külön öröm számomra az a nagy összhang, amelyben az eddigi megbeszélések folytak. Remélem, az a megértés, amit ő tanúsít a darab iránt, jó eredményt szül majd. Meggyőződésem: Szűcs János érti, érzí — nemcsak szereti a Tűzvarázst.

— És mit mond Szűcs János?

— Az Egy fiú és a tündér bemutatóját követő napon Gáspár Margit vezette az olvasópróbát. Magam előtte jó két héttel kaptam kézhez a darabot, mely a felszabadulási pályázatra készült, innen választotta ki a színház. Siklós Olgával fölkerestük a szerzőt Budapesten, Benczúr utcai lakásán. Gáspár Margit arra volt kíváncsi elsősorban, mit értettem meg a darabból. Szerencsére azt, amit ő akart, és talán szerénytelenség nélkül hozzáférhetem, kicsit mást is, ami viszont már az én dologom lesz. Gáspár Margit a nő sorsának alakulásán, fejlődésén az országét akarja megmutatni, amihez természetesen a darabból kiolvasva, annyit tennék hozzá, nem kevésbé hangsúlyosan, hogy értünk itt meghaltak szovjet katonák, emberek, tehát a fiú tragédiája számomra éppoly fontos, mint az asszonyé. Ezzel már azt is elmondtam, két nagyszerű szerepet kínál a Tűzvaráz: Martin Mártának az asszonyét, Szűcs Andrásnak Jurijét.

— Először rendez Szegeden, s mindjárt magyar dráma ösbemutatóját. A felelősség tehát megsokszorozott. Eddigi munkájából mihez kapcsolódni közvetlenül a Tűzvarázst?

— Talán furcsán hangzik, a Békéscsabán rendezett Mesebeli Jánoshoz. Schwajda György addig nálunk sohasem próbált drámái — rendezői — stílusának, ennek a groteszk komédiának dramaturgiai ellenpárját jelentő számomra a Tűzvarázst klasszikus drámaépítkezése. Közösek annyiban, hogy egyik sem tisztán szakmai feladatot támaszt, ide több kell: hit, állásfoglalás, elkötelezettség.

Szűcs János igazi bemutatókhoz, a színpadihoz, annyit előláróban: tanári diploma után szerezte a rendezői, s Veszprémben debütált. Három évadot töltött a Mikroszkópban, ahol megtanulhatta figyelni a közönségre, elsajátíthatott valamit, amit nem oktatnak a főiskolán, a hatáselemzést, a produkciókban való részvétel közvetlenségét, fesszes figyelmét, a rögtönzést, előre megtervezhetetlen reagálást. A békéscsabai évek során szinte valamennyi színpadi műfajba belekóstolt — miközben, például Szerb Antal-novellákat dramatisztálta a képernyőre (Egy filozofus szerelmek), s Szolnokon vendégrendezte a Pendragon legendából írt zenés vígjátékát. Egszóval: sokoldalú művész.

N. L.

Intézményesített tanácsadás — gépjárművezetőknek

Február óta lapunk hírosvatában hetenként rendszerint találkozhatott az olvasó szerdánként a következő szövegrel: „A megyei KBT soron következő jogi, műszaki és fogalmi tanácsadását csütörtökön délután 4 és 6 óra között...”, s még két név, hogy kik tartják, előbb a szegedi Rökusi-állomással szemben, az autókлубban, majd később már a KBT önálló helyiségében, a Kossuth Lajos sugárút 23. szám alatti titkárságon.

A „Tanácsadás — autósoknak” címmel hirdett ingyenes jogi, műszaki, adminisztratív, vagy közlekedéssel bármilyen módon összefüggő tanácsadáson a megyéből mintegy 40 szakember állt hétre az érdeklődők rendelkezésére. Az elmúlt háromnegyed évben mintegy 150-en fordultak különböző kérésekkel a KBT-ügyelet tartó általános nevelési és

propaganda szakbizottságának tagjaihoz, akik nemegyszer bonyolult ügyeket kaptak intézésül. A leggyakoribb ügyek a következők voltak:

1. Mit lehet tenni határidőt veszített ügyek jogsegélyként; 2. Már jogerősen befejezett ügyek folytatásának esetleges lehetősége; 3. Gépjárművezetői engedélyek elnyerése, ezzel kapcsolatban például a tanintézeti feltételek módosításának lehetősége, például betegség esetében meghosszabbítás a hat hónapról; 4. Közlekedési szabálysértési ügyekben felülvizsgálati jellegű panaszok; 5. Bírósági ítélet utáni joghelyzet: joghátrányok alól miként lehet mentesülni, mik a rehabilitáció feltételei; gépjárművezetői engedélyeket miként lehet visszavenni; 6. Közlekedési szabálysértések elbírálása, lefolytatása, következmények ismertetése; 7. Baleset utáni kárrendezés milyen szerv előtt, hogyan történhet, balesetbejelentési kötelezettség — különös tekintettel az új biztosítási feltételekre, s az Állami Biztosító által kiadott betélapok felhasználására; 8. Munkaügyi, illetve munkajogi témakörökben: gépjárművezetők szakmunkésviszágja, milyen vezetői engedélyt, milyen járműveket lehet vezetni, illetve milyen beosztást lehet elvállalni; ugyanakkor milyen fi-tetést lehet kapni beosztás, illetőleg meglévő vizsga-

Ezek csak a főbb kérdéscsoportok, újabb viszont gyakori volt, hogy a gépjárművek időszakos műszaki felülvizsgálatával kapcsolatos kérdésekkel fordultak a fogadó bizottság tagjaihoz.

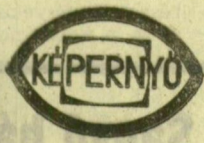
A felmerülő kérdése — mint például a munkajogi panaszok is — túlmennek a Közlekedésbiztonsági Tanács hatáskörén, ilyen esetekben a KBT-félfogadásokon olyan tanácsokat tudtak adni a panaszosoknak, amelyek alapján azok következő lépésként már valóban az arra illetékes szervhez, hatóság-hoz fordulhattak ügyük érdemi intézése érdekében.

A félfogadások kedvező visszhangot váltottak ki az elmúlt háromnegyed év során. Ez készítette a Megyei Közlekedésbiztonsági Tanácsot arra, hogy mostantól kezdve szombat és az ünnepnapok kivételével mindennap állandó félfogadási ügyeletet szervez a KBT titkárságán Szegeden, a Kossuth Lajos sugárút 23. szám alatt.

A félfogadási ügyeletet felváltva öten fogják tartani délelőttként, a félfogadók útján azonban továbbra is mintegy ötven szakember — jogászok, műszaki szakértők, biztosítási szakelődök stb. — segítik ingyenes tanácsadásaikkal a közlekedésben résztvevők problémáinak megoldását.

Zrínyi Péter

Gulliver a törpék országában

A Swift-korabeli angol társadalom szatírája — tanítják az iskolában a Gulliverről. Igaz, mint ahogy az is, hogy a világirodalom klasszikusa nemcsak hazájáról-honfitársairól gondolkodott, hanem az emberről általában. Ezért lehet klasszikus, és gondolatai mindig időszerűek.

Miközben sorra-rendre fe-dezzük fel Rajnai András tévészatírájában is a — nevezük így — konkrét igazságokat (fellebbezhetetlen ítéletet a látszatparlamentarizmusról, demagógiáról, deklarált demokráciáról stb.), általános, örök emberi tulajdonságokról ébrednek a gondolatok. Elsősorban ez a bizonyíték arra, hogy a tévé-vátozat alkotói hűséggel a mű lényegéhez szorosan köti a látványt Swift látomásait.

Különösen érzékletesen például azt, hogy Gulliver sem az „abszolút méret”. Ha Lilliputban óriás, másról törpe, a törpék és óriások számára pedig egyaránt be-

fogadhatatlan. Mert bár mindannyian emberek, képtelenek megérteni, elfogadni az idegent, a más külsejűt és más gondolatút. Ezért él a lilliputi óriásban oltathatlan vágy, hogy „hasonszőrűekre” találjon. Csak hogy mi a biztosíték arra, hogy övéi között nem ugyanúgy virul a lilliputizmus, összes ostobaságaival, mint a tenyéri, neveléses kis birodalomban?

A rossz közérzetet provokáló swifti gúnymosoly megjelenítéséről szólva nem véletlenül használtuk az érzékletes jelzőt. A képernyőn valóban óriás lépekedett a miniatűr házak között, vi-gyázva, hogy el ne tapossa a hangyányi járókelőket. Bármennyire paradoxonnak tűnik, úgy véljük: az ónmagában is érdekes technikai bravúr eredménye, a megjelölés (a szó eredeti értelmében), nyilvánvalóan segítette a nézőknek, hogy a gondolatokra koncentrálnak. Ezenkívül leginkább Sinkó László játéka.

S. E.

Változó Hanság

A Hanság lápos, mocsaras vidékének természetátalakító programja még a századfordulón kezdődött, de nagyobb lendületet csak az elmúlt húsz évben vett. A peremvidékeken nagy területeket vontak be a mezőgazdasági termelésbe, s a rétek, legelők egy részén öntözéses gazdálkodást alakítottak ki. A természetátalakító program

legnagyobb és egyben leglátványosabb része az erdőtelepítés. Tizenegyezer hektáron korszerűen telepített erdőt gondolnak jelenleg a Hanság északi és déli felében. A hansági erdők most már évről évre nagyobb tömegű fát adnak a cellulóz- és farostlemez iparnak. Az idén újabb erdőt telepí-